

Foto: Lars Dahlström.

Carl Larssongården

Carl Larssongården i Sundborn, eller Lilla Hyttnäs som den egentligen heter, var konstnärsparet Carl och Karin Larssons hem. Gården utgör idag ett välbevarat konstnärshem från tiden före förra sekelskiftet. Lilla Hyttnäs byggnadsminnesförklarades 1966.

Beskrivning

Historik

Lilla Hyttnäs var ursprungligen en timrad envåningsstuga på två rum, kök, vind, förstuga och källarsvale med snedtak vid gaveln. 1889 flyttade konstnärsparet Carl och Karin Larsson in, efter att ha fått gården som gåva av Karins far Adolf Bergöö, en framgångsrik köpman i Hallsberg. Tidigare hade gården bebotts av Karins fastrar. I juli 1889 flyttade familjen in och från 1901 var gården den fasta bostaden.

År 1890 och 1899–1900 gjordes om- och tillbyggnader av den lilla stugan på slaggvarpen. Nu lades rum till på höjden och bredden allt eftersom familjen växte och ekonomin förbättrades. Huset slingrar fram i vinklar och vrår enligt engelskt mönster. Bysnickare Arnbom var ständigt i farten. Carl målade blomslingor och tänkespråk på listverk, dekorerade med familjemedlemmarnas porträtt på skåp och dörrspeglar och satte glasmålningar på fönstren. Karin tillförde hemmet vackra textilier av egen design, genom vävning och sömnad.

Miljö

Gården öppnar sig mot Sundbornsån. I trädgården finns stora björkar, gamla pilar som lutar sig över vattnet, syrenhäckar, grusgångar och trappsteg som förbinder trädgårdens olika delar med varandra. Tätt inpå huset, står små stugor och ett härbre, vilka fungerat som brygghus, bagarstuga, bostad åt tjänstefolk med mera.

Byggnad

De huvudsakliga tillbyggnaderna till det ursprungliga timmerhuset utfördes 1890 och 1899 - 1900, men en snickare förekom nästan ständigt i huset.

1890 byggde man den första ateljén. Den placerades längs husets framsida bredvid förstuga och framför matsal och förmak, vilkas fönster fick sitta kvar in mot ateljén, matsalsfönstret dock förändrat och bemålat. En stor öppen spis i ateljén med tillhörande hög vit skorsten av engelsk typ gav pittoresk accent åt exteriören.

År 1900 kunde Carl Larsson inviga en större, fristående ateljé i vinkel mot husets norra del. Den tidigare ateljén förvandlades då till ett slags allrum för hela familjen. Rummet döptes om till verkstaden.

Vid norra gaveln uppfördes en förlängning av det ursprungliga huset i två våningar. På nedre botten i nybygget tillkom skafferier, diskrum, jungfrukammare, pojkrum och badrum och på övre planet läsrum, gästrum - det så kallade Gammelrummet - Suzannes rum, garderob och toaletterum.

1912 köpte man en bergsmansstuga med vackra målningar från Aspeboda. Den fogades till ateljén, under vilkens höga tak man samtidigt byggde in övre och nedre Duvslaget till sommarrum för barnen.

Figur 1. Den putsade byggnadskroppen innehåller den nya, fristående ateljén. Till höger syns gamla ateljén, numera kallad verkstaden. Foto: Lars Dahlström.

Figur 2. Nya ateljén har stora glaspartier med spröjs mot baksidan. Foto: Lovisa Lindberg, Länsstyrelsen i Dalarnas län.

Byggnadsminnesförklaring

Motivering till byggnadsminnesförklaringen

Enär Carl Larssongården bevarar egenarten hos gången tids byggnadsskick och med hänsyn härtill är att anse såsom synnerligen märklig samt under beaktande vad i övrigt i ärendet förekommit, förklarar riksantikvariens, jämlikt 1§ lagen den 9 december 1960 om byggnadsminnen, Carl Larssongården på fastigheten Hyttlös Lilla 2:1 i Sundborns socken och kommun för byggnadsminne.

Skyddsbestämmelser

1. Byggnaden må ej utan riksantikvariens samtycke rivas, flyttas eller till sitt yttre förändras.
2. Byggnaden – fränsett dess nordöstra del, inrymmande löksavdelning, jungfrukammare, badrum och toaletter samt det s.k. Suzannes rum – må ej utan riksantikvariens samtycke till sitt inre ombyggas eller väsentligen förändras.
3. Den till huvudbyggnaden hörande gårdsplanen och trädgården söder och öster om byggnaden må ej utan riksantikvariens samtycke ytterligare bebyggas eller bli föremål för annan väsentlig förändring.
4. Byggnaden skall ägnas för dess bestånd erforderligt löpande underhåll och det tillhörande markområdet hållas i vårdat skick.

Administrativa fakta

Kommun: Falun

Fastighetsbeteckning: Lilla Hyttnäs 2:1

Byggnadsminnesförklaring: 1966.12.05

Tillgänglighet: Öppet för allmänheten som museum.

[Byggnadsminnesförklaring Carl Larssongården beslut 1966.12.05](#)
[Carl Larssongården i Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister](#)